

- створити «ефект успіху». Кілька успішних історій запалють розвиток підприємницької культури в області науки і вищої освіти;
- викладання підприємницьких навичок повинно бути «бажаним» для українських університетів.

Всі ці кроки можуть сприяти розвитку підтримки академічного підприємництва.

Зосередження всіх зусиль на цих заходах означає, що уряд буде докладати менше зусиль для другорядних заходів, які збилися зі шляху до успіху, наприклад, обговорення питання про перенесення відповідальності прав інтелектуальної власності з однієї державної установи до іншої, що являє собою цілком трудомістку діяльність. Наукові установи, які намагаються придбати частки академічних активів, перешкоджають зростанню і доступу до фінансів.

Важливе значення має вдосконалення державного регулювання та державної політики щодо академічного підприємництва, але занадто багато часу на обговорення і оцінку державної політики не дозволяє дослідникам бути справжніми підприємцями.

Існує достатньо простору для індивідуальних, самостійних дій, а наука і сектор вищої освіти можуть відразу почати впроваджувати міжнародну передову практику і надихати розробників політики на успіх.

Список використаних джерел:

1. Кнут А., Красовська О. : Концепція та неправильні уявлення про Академічне підприємництво в Україні / А. Кнут, О. Красовська. – Берлін, Німеччина, 2016. – 30 с.
2. Мачуський В. В. Академічне підприємництво в Україні: поняття та суб'єкти. Міжнародний науковий журнал "Верховенство права". Спеціалізоване видавництво "ЮНЕСКО". – Кишинів, 2018. – №3. – С.153–157.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВКГ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА США

О. П. КОЮДА, канд. екон. наук, доцент, А. С. ГАРМАШ
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Водопровідно-каналізаційні підприємства відіграють дуже важливу роль у сучасному світі. Вони забезпечують населення та підприємства питною

водою та разом з цим здійснюють відведення стоків з каналізаційних об'єктів за межі міських територій.

За запасами питної води та кількістю джерел водопостачання Україна знаходиться на останньому місці в Європі, а питомі норми водоспоживання перевищують аналогічні показники розвинутих країн у 2–3 рази. Основною причиною високих показників питомого водоспоживання в Україні є втрати води, які в системах водопостачання сягають 30–40 %, а в деяких регіонах перевищують 50 % [1].

Сучасний етап розвитку економіки країни потребує прискорення інтеграції житлово-комунального господарства у загальну систему ринкових перетворень. В останні десятиліття ХХ ст. в багатьох країнах світу відбувалися суттєві інституціональні зміни в тих сферах, які раніше завжди перебували в державній власності і в рамках державного управління.

У світі існують 4 базові моделі функціонування підприємств, які надають послуги у сфері водопостачання та водовідведення з огляду на присутність приватного капіталу у структурі управління.

Першою моделлю є комунальні підприємства, котрі надають послуги з централізованого водопостачання. В Європейському Союзі така форма зустрічається лише серед невеликих комун. В Україні, навпаки, комунальні підприємства є найбільш поширеною організаційно-правовою формою для надання послуг у сфері водопостачання та водовідведення. Окрім того, що це найбільш звична модель для українських громадян та політиків, існує й інша причина такої популярності комунальних підприємств – низька зацікавленість інвесторів. Вони не хочуть нести великі ризики.

Другою моделлю є делеговане управління, або голландська модель. Вона характерна для Нідерландів, Німеччини, Греції, Бельгії. В основі – юридично незалежні підприємства водного та (або) каналізаційного господарства у формі акціонерних товариств, контрольний пакет яких є власністю муніципалітету. Спроба поширити в Україні голландську модель або ж корпоратизацію водоканалів була здійснена у 2012 р. шляхом розробки законопроекту «Про залучення інвестицій у сферу централізованого водопостачання, водовідведення та теплопостачання шляхом створення регіональних публічних акціонерних товариств». У межах цього законопроекту передбачалась корпоратизація комунальних підприємств у сфері централізованого водопостачання, водовідведення та теплопостачання шляхом перетворення їх у ПАТ. Але запропонований законопроект не знайшов свого логічного завершення [2].

Третьою моделлю є приватне делеговане управління, що найбільше поширене в країнах Європейського Союзу. Сутність його полягає в тому, що змінюється юридична особа, функція експлуатуючої організації та надавача послуг передається від комунальних підприємств до компанії з приватним капіталом.

Четвертою моделлю є приватна форма власності. Вона характерна для Великої Британії, деяких штатів США. В Україні така форма власності повністю відсутня, оскільки існує законодавче обмеження щодо приватизації інженерних мереж та споруд, устаткування, яке пов'язане з постачанням споживачам води, газу, тепла та відведенням і очищенням стічних вод [3].

На даний час Німеччина є однією з найпрогресивніших країн в Європі і в усьому світі в галузі водної техніки та управління водними ресурсами. Водопостачання і відведення стічних вод в Німеччині є завданням населених пунктів. Вони самостійно і вільно вибирають необхідні організаційні і технічні рішення. В державі з високо розвинутою промисловістю, вимоги до надійності водопостачання і охорони навколишнього середовища безумовно також високі. Для цього існують численні закони і постанови. Закони про воду – це відповідальність федеральних земель, а рамки законодавства визначаються федеральною структурою, і розподіл завдань відбувається на федеральному рівні. При цьому мають виконуватися і вимоги Європейського Союзу. Приблизно 6700 підприємств у Німеччині відповідають за водопостачання і 8000 підприємств – за відведення та очищення стічних вод. Більша частина комунальних підприємств належить державі. Третина діючих водопостачальних підприємств мають приватну форму власності і саме вони забезпечують водою більше половини населення країни [4].

Всі компанії водопостачання та водовідведення в Англії є самостійними господарюючими суб'єктами. Загальний державний контроль за діяльністю цих приватних компаній забезпечується в рамках системи державного ліцензування кожної з цих компаній. Ліцензія на здійснення діяльності продовжується за умови досягнення прийнятних показників ефективності. Після закінчення перших 25 років дії ліцензії, в разі незадовільних показників діяльності компанії, уряд може її відкликати, повідомивши компанію за 10 років до відкликання.

Ці підприємства більше не отримують ніякого фінансування з державного або місцевих бюджетів. Вони забезпечують фінансування капіталовкладень і експлуатаційних витрат через тарифи на послуги, шляхом залучення позик на фінансових ринках або випуску облігацій на фондовій

біржі. Ці компанії зі значними ресурсами, величезними оборотами і надійними джерелами надходження доходів. Як наслідок, вони мають дуже високі кредитні рейтинги, і кожної з них порівняно легко залучити позикові кошти за привабливою ставкою.

Успіх приватизації підприємств водопостачання та водовідведення в Англії підтверджується підвищенням ефективності і якості наданих споживачам послуг і зниженням витрат, що є загальною тенденцією для всієї галузі.

В Україні безперечно необхідно переходити до більш сучасної моделі функціонування підприємств ВКГ, залучати інвестиції, проводити інноваційну політику. Для цього потрібно покладатися не лише власний досвід, а й на світовий. Завдяки цьому вдосконалення діяльності підприємств ВКГ буде проходити найбільш ефективно.

Список використаних джерел:

1. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2012 році. – Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2013. – 450 с.
2. Про приватизацію державного майна: Закон України від 4 березня 1992 р. №2163-ХІІ // Відом. Верховної Ради України. – 1992. – ст. 12.
3. Струкова В. Д. Механізми державно-приватного партнерства у сфері водопостачання та водовідведення в Україні [Електронний ресурс] / В. Д. Струкова // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 3. – С. 189–199. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2015_3_22.
4. Biswas A. Integrated Water Resources Management: Reassessment / A. Biswas // Water International. – 2004. – Vol. 29, № 2. – P. 248–256.

ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Н. О. ВОЛГІНА, ст. викладач

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Під зовнішнім бізнес-середовищем загально прийнято розуміти сукупність умов і факторів, які зовні формують «клімат» здійснення підприємницької діяльності. Бізнес-середовище формується факторами, сукупність яких створює умови для функціонування бізнесу економічних